

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS NARIO TAURO
RUTKŪNO IR POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO
KONTROLĖS SKYRIAUS**

**IŠVADA
DĖL MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARĖS IRENOS LUNSKIENĖS
SAVANORIŠKOS VEIKLOS VERTINIMO**

2020 m. gegužės 29 d. Nr. 3-51 (1.2)
Vilnius

Dėl tyrimo pagrindo

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. balandžio 25 d. gavo (VRK reg. Nr. 1-778 (7.9) anoniminių pranešimą dėl Marijampolės savivaldybės tarybos narės Irenos Lunskienės veiklos „*Marijampolės socialinės globos centre ir vaiko dienos centre*“. Pranešime pateikiama informacija, kad I. Lunkskienė „*kasdien*“ dalina „*prekes*“, „*kulinarinius skanėstus*“, „*reklaminę medžiagą*“.

2. VRK 2020 m. balandžio 27 d. posėdžio metu nuspręsta minėto pranešimo informaciją perduoti tirti VRK Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui ir VRK nariui Taurui Rutkūnui.

Dėl teisinio reglamentavimo

3. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnis numato draudimą papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją ar rinkimų teisę turintį asmenį dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatū, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę. Rinkėjų papirkimu nelaikomas spausdintos medžiagos (veiklos ar rinkimų programos, biografijos ar kitokių informacinio turinio lankstinukų, kalendorių, atvirukų, lipdukų), pažymėtos politinės partijos, kandidatų sąrašo, kandidato ar asmens, numatomo kelti ar numatančio išsikelti kandidatū į Seimo narius, simbolika, neatlygintinas platinimas.

4. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už *užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendumuose arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė*

partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.

5. Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyta, kad politinė reklama nelaikomi *ne politinės kampanijos laikotarpiu skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, jų valdymo organų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojama per būsimą politinę kampaniją balsuoti valstybės politiko, politinės partijos ar jos nario interesais arba už tokius pranešimus yra atsilyginama ar numatoma atsilyginti (1 dalis); politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą, informacija, kuria neraginama nedalyvauti referendume, balsuoti už ar prieš referendumui teikiamo sprendimo priėmimą (2 dalis).*

Dėl tyrimo aplinkybių nustatymo

6. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d. I. Lunskienė buvo registruota politinės kampanijos dalyve 2020 m. gegužės 28 d. VRK nario sprendimu Nr. PK1-2020LRS-S86.

7. Susipažinus su pranešime pateikta ir viešoje erdvėje paskelbta informacija, nustatyta, kad 2020 m. kovo 23 ir 27 d. socialiniame interneto puslapyje „Facebook“ (toliau – „Facebook“) I. Lunskienė viešai ir neatlygintinai paskelbė informaciją apie savo savanorišką veiklą.

7.1. Kovo 23 d. I. Lunskienės „Facebook“ paskyros įrašė¹ buvo nurodyta: „<...> Paskambinu į Socialinės pagalbos centrą, klausiu kokios pagalbos reikėtų? Padėkoja ir sako, kad bet kokia pagalba svarbi. Reikėtų paprastų kasdieninių prekių žmonėms, negalintiems savimi pasirūpinti: dantų pastos, muilo, mėsos konservų, nes jie ilgesnio galiojimo. Nuperku, nuvežu. Siūlausi pagelbėti išvežiojant, užsiregistruoju savanore išvežioti produktus, jeigu prireiks. Tiek ir tegaliu prisidėti. <...>“. Šiuo įrašu taip pat buvo pasidalinta kovo 23 d. Marijampolės socialinės pagalbos centro „Facebook“ paskyros įrašu², kuriame nurodyta: „Socialinių paslaugų įstaigoje darbas nuotoliniu būdu ne visada įmanomas. Socialiniai darbuotojai kepa UAB „Mantinga“ paaukotą produkciją, pakuoja kitus produktus, kuriuos paaukoko keletas Marijampolės savivaldybės tarybos narių bei Maisto bankas. Šiandien bus išvežta 50 vnt. maisto paketų nepasiturinčioms šeimoms, vienišioms ir neįgaliems asmenims. #mantinga #maistobankas“. Pastarasis įrašas iliustruotas dešimčia nuotraukų, kuriose matomi neidentifikuoti asmenys ir įvairūs maisto produktai.

¹ Nuoroda internete https://www.facebook.com/irena.lunskiene/posts/141122050754114?__tn__=-R [žiūrėta 2020-05-28].

² Nuoroda internete https://www.facebook.com/mspc.lt/posts/2791241607657898?__tn__=H-R [žiūrėta 2020-05-28].

7.2. Kovo 27 d. I. Lunskenės „Facebook“ paskyros įrašė³ buvo nurodyta: *„Prisidedu kuo galiu! Netičkampio vaikų dienos centras paprašė pagalbos. Maisto daviniai skirti šio centro vaikams pristatyti į namus. Saugokime save ir vieni kitus. #pagalba #saugokimvienikitus #kartumesstiprūs“*. Įrašas iliustruotas dviem nuotraukomis, kuriose matoma I. Lunskenė ir keli krepšiai maisto produktų.

8. VRK, siekdama įgyvendinti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatyme nustatytas funkcijas ir nustatyti, ar nebuvo pažeisti įstatymų reikalavimai, 2020 m. gegužės 8 d. dėl informacijos pateikimo raštu kreipėsi į Marijampolės savivaldybės tarybos narę I. Lunskenę (VRK reg. Nr. 2-426 (7.9), 2020 m. gegužės 21 d. į Marijampolės socialinės pagalbos centrą (VRK reg. Nr. 2-477).

8.1. 2020 m. gegužės 20 ir 25 d. gautas I. Lunskenės (VRK reg. Nr. 1-1005 (7.9), 1-1069 (7.9) atsakymas (vėlesnis atsakymas – pirmojo atsakymo papildymas), kuriuose nurodyta: *„Savanorišką veiklą, susijusią su daiktų/priemonių/prekių perdavimu vykdžiau kovo 23 d. ir kovo mėn. 27 d. Savo veiklą pavišinu ir savo socialinio tinklo paskyroje. Prasidėjus politinės kampanijos laikotarpiui tokios veiklos nevykdžiau. <...> Kovo 23 d. apsipirkinėdama asmeniniams poreikiams tuo pačiu nupirkau ir reikalingų higieninių priemonių bei ilgo galiojimo maisto produktų, kuriuos pristaciau į Marijampolės socialinės pagalbos centrą. Praėjo jau nemažai laiko, tikslios sumos neatsimenu, bet tai buvo apie 50 Eur suma. Kovo 27 d. materialiai neprisidėjau. Kovo 23 d. nupirktas higienines priemones ir maisto produktus pristaciau į Marijampolės socialinės pagalbos centrą ir užsiregistravau savanore, jei kartais būčiau kuo naudinga ir galėčiau pagelbėti šiuo visai šaliai sunkiu laiku. Kovo 27 d. su manimi susisieki Marijampolės socialinės pagalbos centro Paramos šeimai padalinio Liudvinavo Seniūnijoje darbuotoja Vilija Narušienė ir paprašė išvežioti maisto daivinius (produktus) skirtus nemokamam vaikų maitinimui karantino metu, vaikų lankančių Marijampolės sav. Netičkampio vaikų dienos centrą tėvams <...>. Darbuotoja perdavė maisto daivinius, pateikė adresus ir telefono numerius. Pristaciau perduotus maisto daivinius nurodytais darbuotojos adresais. Apie paliktus maisto daivinius prie durų informavau telefonu. <...> Daiktų/priemonių/prekių perdavimo metu nedalinau jokios reklaminės medžiagos.“*

8.2. 2020 m. gegužės 21 d. gautas (VRK reg. Nr. 1-1063 (7.9) Marijampolės socialinės pagalbos centro atsakymas, kuriame nurodyta: *„Informuojame Jus, kad Irena Lunskenė Marijampolės socialinės pagalbos centre (toliau – Centras) savanorišką veiklą, susijusią su maisto produktų ir kitų daiktų perdavimu nepasiturintiems asmenims, vykdė 2020 m. kovo 23 ir 27 dienomis. Po 2020 m. balandžio 10 d. Centre I. Lunskenė savanoriškos veiklos nevykdė. Maisto produktus, skirtus vaikams, lankantiems Marijampolės socialinės pagalbos centro Paramos šeimai padalinio Liudvinavo seniūnijoje Vaikų dienos centrą (toliau – Padalinys), nupirko Padalinio vyr. socialinė darbuotoja Vilija Narušienė. Maisto produktai, kurie buvo skirti vaikams lankantiems*

³ Nuoroda internete

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=142511830615136&set=a.124160099116976&type=3&theater> [žiūrėti 2020-05-28].

Padalinį, buvo nupirkti iš projektinei veiklai vykdyti skirtų lėšų. Kokiu būdu ir už kokias lėšas buvo įsigyti daiktai, kuriuos Irena Lunskienė Centruui perdavė 2020 m. kovo 23 d., nežinome. Irena Lunskienė 2020 m. kovo 23 d. Centruui pristatė ilgo galiojimo maisto produktus ir higienines priemones. Karantino metu, vaikai negalėjo lankyti Padalinio, todėl maisto daviniai jiems buvo pristatomi į namus. 2020 m. kovo 27 d. su I. Lunskiene susisiekė Padalinio vyr. socialinė darbuotoja Vilija Narušienė ir paprašė savanorės pagalbos pristatyti vaikams maisto produktus jiems į namus. Irena Lunskienė sutiko padėti, atvyko į Padalinį, pasiėmė supakuotus maisto daivinius ir išvežiojo juos pagal V. Narušienės sudarytą klientų sąrašą. Maisto daivinių / kitų daiktų perdavimo metu, Irena Lunskienė nedalino jokios spausdintos medžiagos. Centre 2020 m. kovo 23 d., savanorišką veiklą vykdė Marijampolės savivaldybės tarybos narys Alvydas Kirkliauskas.“

9. 2020 m. gegužės 20 d. elektroniniu paštu buvo kreiptasi į Pranešimo autorių, prašant patikslinti informaciją dėl Pranešime minimo reklaminės medžiagos dalinimo (pateikti įrodančių duomenų: nuotraukų, pavyzdžių). Laiškas gavėjo nepasiekė, nes Pranešimo autoriaus elektroninio pašto adresas jau nebeegzistuoja.

10. Atsižvelgiant į tai, kad I. Lunskienės 2020 m. kovo 23 ir 27 d. įrašai buvo paskelbti ne politinės kampanijos laikotarpiu; nėra duomenų, jog įrašai būtų skelbti atlygintinai; įrašų turinyje nėra agituojama balsuoti už I. Lunsksienę artėjančiuose Seimo rinkimuose; skelbiama faktinė informacija apie I. Lunsksienės, kaip savanorės, veiklą; nėra skelbiamos idėjos, tikslai ir (ar) rinkimų programa, 2020 m. kovo 23 ir 27 d. I. Lunsksienės „Facebook“ įrašai nelaikytini politine reklama.

11. Įvertinus Pranešime nurodytas aplinkybes bei surinktą medžiagą ir nesant duomenų, kad I. Lunsksienė būtų vykdžiusi produktų ar kitų daiktų dalinimą potencialiems rinkėjams politinės kampanijos laikotarpiu, taip pat būtų vykdžiusi reklaminės medžiagos platinimą ir (ar) agitavusi per būsimą politinę kampaniją balsuoti jos ar jos atstovaujamos politinės partijos interesais arba už tokius pranešimus buvo atsilyginta, laikytina, kad I. Lunsksienė nepažeidė rinkimus reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti, kad 2020 m. kovo 23 ir 27 dienomis Marijampolės socialinės pagalbos centre ir Marijampolės socialinės pagalbos centro Paramos šeimai padalinio Liudvinavo seniūnijoje Vaikų dienos centre Marijampolės savivaldybės tarybos narės Irenos Lunsksienės vykdytas higienos priemonių ir maisto produktų dalijimas nelaikytinas rinkėjų papirkimu.

2. Pripažinti, kad 2020 m. kovo 23 ir 27 dienomis Marijampolės savivaldybės tarybos narės Irenos Lunsksienės „Facebook“ paskyroje paskelbtuose įrašuose pateikta informacija apie higienos priemonių ir maisto produktų dalijimą Marijampolės socialinės pagalbos centre ir Marijampolės socialinės pagalbos centro Paramos šeimai padalinio Liudvinavo seniūnijoje Vaikų dienos centre nėra politinė reklama.

Vyriausiosios rinkimų komisijos narys

Tauras Rutkūnas

Vyriausiasis specialistas

Vytautas Vilys